

BLICHERNOTER indeholder:
 Blicherdage på Skærum Mølle
 Leonore Christine. 1621-1698
 Årsfest og generalforsamling 2021 ref.
 Bente Harbo: Jørn Martin Steenhold
 Lars U. Thomsen: I Blichers fodspor
 Marianne G. Hougaard: Grathe Monumentet
 Omkring familien Wammen
 Ib Spang Olsen 100 år
 Nyt museum for H.C. Andersen
 Blicher-Selskabet 1951 -1991 – et tilbageblik: ved Gordon Albøge
 Dostojevskij 200 år
 Foredrag om Blicher
 Nekrolog
 Hvor intet navn er nævnt er teksten skrevet af Erik Harbo

Åbningstider:
Blicheregnens Museum -ring 87205030
blicheregnensmuseum.dk
E Bindstouw har åbningstider: juli 10-17.
august 11-16. Mandag lukket. Ring
23669286 el. 22677743. Se på nettet
Herningsholm: Se på nettet tlf. 96 26 19 00
museummidtjylland.dk
Malvinas Hus, Spentrup 1. maj - 31. oktober:
lørdag og søndag kl. 14-17 samt efterårsferien 14-17
Telefon i åbningstiden: 86 47 78 30

Blicher-Selskabet CVR nr.15320435
Bestyrelsen for Blicher-Selskabet
 Formand: Operasanger Erik Harbo
 Næstformand: Chefkonsulent Peder Porse
 Sekretær og kasserer: James Lerche
 Høje Gladsaxe 11, 2.tv. 2860 Søborg,
 tlf. 25533266
 Skuespiller Paul Hüttel
 Lektor Dorrit Færk Møller
 Museumsinspektør Marianne G. Hougaard
 Samlingschef Jesper Meyer Christensen
 Provst Per Vibskov Nielsen
 Lektor Ivan Z. Sørensen
 Suppleanter:
 Arkæolog Dorthe Kaldal
 Pastor Mads Jacob Iversen
 Antal medl.: ca. 300 husstande
 Medlemskab Husstand: 200 kr.
 Udland og institutioner: 250 kr.
 Danske bank reg. 1551 4090780
 el. giro 409 0780
 Blicher-Selskabets adresse:
 Havelodden 64, 4000 Roskilde,
 tlf. 46373920/ 23205119
 Selskabets mail: erik.harbo@mail.dk
 Blichernoter udgives 3 gange årligt,
 redigeret af Erik Harbo
 ISSN 1602-2742
www.blicherselskabet.dk

Kommende arrangementer m.m.

6. december 2021 kl. 19.00 Herningsholm Museum: Julekoncert med Herning Korforening.
 Der er en del julearrangementer i Herning og Silkeborg/Thorning. Se hjemmesiderne.

20. april 2022 Generalforsamling på Johannesgården, Blegdamsvej.

Årsfest 2022 bekendtgøres senere.

Vi har planer om en udflugt til Karen Blixen Museet i maj måned. Vores medlem af bestyrelsen Ivan Z. Sørensen er Blixen specialist og har lovet at guide os.

BLICHERNOTER

MEDDELELSER FRA BLICHER-SELSKABET

November/december 2021

Blicher-Selskabet fylder 70 år

Søren Kanne

En Vise om en Sømmand og en Landmand
 af ST. ST. BLICHER

Illustreret af FRITZ SYBERG

Blicher-Selskabet/ Ohlfsen Bøger

Ny udgivelse 2021

Kære medlemmer!

Vi udgiver i år Fritz Sybergs berømte tegninger til Blichers helte digt *Søren Kanne*. Årsfesten fandt sted 16.10. 2021 i Johannesgården kombineret med årets generalforsamling. Det var 1. gang vi prøvede disse lokaler. Inde i noter er der et referat af programmet.

Vi udsender opkrævning på medlemskontingent 2022. Vi har i år undladt at registrere restanter pga. coronaåret og de to års mindre aktiviteter. Vi beder medlemmerne selv kontrollere deres indbetalinger og kun i tvivlstilfælde kontakte kassereren.

Vort mangeårige medlem af Blicher-Selskabets bestyrelse runolog Marie Stoklund er død 11. august 2021. Se nekrologen inde i bladet. Bestyrelsen

Blicherdage på Skærum Mølle - Blicher-Selskabet 70 år.

18. 9. 2021 samlede 34 tilmeldte til seminar. En enkelt var der kun lørdag, en anden om søndagen. To udeblev.

Den daglige service blev udført af Karen Marie i køkkenet, og Fritz som pedel og medhjælper. Maden var bestilt udefra og havde en høj kvalitet, så I kan roligt anbefale Skærum Mølle.

Efter frokost kunne vi 13:30 begynde i foredragssalen i laden, med en fællessang *Kær est du* og en velkomst til forsker og præst Anders Thyrring Andersen med ordene: "Vi er glade for at du vil komme her. Vi havde den store glæde i 100-året for Martin A. Hansen at kunne give dig Blicherprisen for dit store arbejde med bl.a. Martin A. Hansen og dine mange udgivelser af hans dagbøger. Herunder den store artikel om Blicher. Blicher-Selskabet havde henvendt sig til M.A. Hansen for at bede ham om at skrive en bog om Blicher. Det blev kun til en artikel om Blicher inden sygdommen tog M.A. Hansens liv".

Referat: Thyrring Andersens foredrag "Gud er et sprog der har vist sig at kunne bruges. Præsteskikkelser og synsvinkler hos Skou-Hansen/Jakob Knudsen, Ida Jessen/Blicher og Smærup Sørensen/Martin A. Hansen".

Anders Thyrring sagde tak for Blicherprisen i 2009. Han er nu præst i Århus (Vor Frue kirke). Blev præst fordi han følte sig alene i den akademiske verden. Har beskæftiget sig med forfattere, der skriver om kristendom. Nævnte bogen *Præstegården i Danmark – Kultur og teologi* hvor Thyrrings bidrag til denne bog bærer titlen "'Gud er et sprog, der har vist sig at kunne bruges'. Om præster i dansk litteratur fra 1940'erne til i dag". Han fortæller, hvordan præster er skildret i dansk prosalitteratur fra besættelsestiden til i dag, med nedslag i romaner og noveller af Hans Scherfig, Martin A. Hansen, Tage Skou-Hansen (med et udblik til Jakob Knudsen), Vagn Predbjørn Jensen, Ida Jessen og Jens Smærup Sørensen. Artiklen begynder med en kort redegørelse for Georg Brandes' syn på kristendom og præster for at belyse bag-

Foredrag om Blicher

Hvis man mangler et foredrag om Blicher, er der flere i Blicher-Selskabets bestyrelse, der har en række foredrag om digteren på lager. Vores forskellige bestyrelsesmedlemmer ved rigtig meget om Blicher og mange af dem har gennem årene holdt foredrag om Blicher eller læst værker af ham.

Ud over navnene på bestyrelseslisten f.eks. Peder Porse, Marianne G. Hougaard, Per Vibskov Nielsen, Ivan Z. Sørensen, Erik Harbo, Paul Hüttel og Dorrit Færk Møller har vores tidligere medlem af bestyrelsen lektor Henrik Ljungberg foredrag om Blicher. Forfatteren Jens Kristian Lings er også en kendt foredragsholder med Blicheremner. Kontakt dem via Internettet.

Nekrolog: Runolog Marie Stoklund er død den 3. september 2021 efter kort tids sygdom.

Marie Stoklund var medlem af Blicher-Selskabets bestyrelse fra 1962 til 2005. Hun blev udnævnt til æresmedlem af selskabet.

Marie Stoklund blev i 1985 museumsinspektør ved Nationalmuseet på deltid (men fortsatte med at arbejde på fuld tid).

Her indlagde hun sig stor fortjeneste ved sin kolossale viden om runestene i Skandinavien. I *Dansk Sproghistorie*, bd. 2, s. 11-25 har Marie Stoklund skrevet om Runestene. Siden er det blevet til mange artikler og nærstudier af nye runefund. Hun har skrevet til *Den Store Danske Encyklopædi* og er højt respekterede i tyske leksika.

Hun blev gennem årene en stor støtte for Blicher-Selskabets første formand Felix Nørgaard og deltog meget i det praktiske arbejde indtil advokat Gabriel Rohde blev sekretær og kasserer.

Da jeg blev formand i 1989 støttede jeg mig i de første år meget til Marie Stoklunds store viden. Hun deltog i udgivelsen af forskellige af selskabets bøger f.eks. *Omkring Blicher* i 1974 med *Bidrag til en Blicher-Bibliografi* og senere i firebinds udgaven af Blichers *Udvalgte værker* på Gyldendal i 200-året for Blichers fødsel. Her redigerede hun det store afsnit om Blichers poesi i bd. 3.

Marie Stoklund var et meget inspirerende menneske, men samtidig uhyre beskeden, og hun holdt sig hellere i baggrunden end i første række. Så meget bedre er det at vide, hvor fremragende en runolog hun var. Hun delte sin mand professor Bjarne Stoklunds begejstring for øen Læsø og havde sikkert en finger med i spillet, da han skrev sit store Epos om øen, 2- bindsværket *Læsø Land*. Marie Stoklund var Æresdoktor i Uppsala.

Vi vil altid mindes Marie for hendes store arbejde for Blicher-Selskabet. EH

holdning er for så vidt tilstrækkelig eksistensberettigelse for et litterært selskab. Men selskabets grundlæggere var ikke indstillet på at nøjes med det. De ville nå ud over medlemskredsen, blandt andet ved at udgive Blichers værker og litteratur om Blicher, ved at støtte og inspirere til Blicher-forskning, ved at underbygge og øge kærligheden til Blichers digtning hos vore kunstnere, de skabende som de udøvende, og ved at fremme interessen for kulturområder som står Blichers digtning nær...

Publikationer er der ikke kommet så mange af som det var ønskeligt. Rigtig nok har Blicher-Selskabet skaffet sine medlemmer adskillige værdifulde bøger, ofte med fine illustrationer af vore fornemste kunstnere. Men selskabets egen publikationsvirksomhed er ret beskeden. I 1955 udsendtes »Hosekræmmeren« med forord af Hans Brix og tegninger af Sikker Hansen, i 1959 en samling Blicher-breve, 1962 H. P. Rohdes foredrag om Povl Christensen som Blicher-illustrator (naturligvis med kunstnerens illustrationer), 1965 Søren Baggesen: »Den blicherske novelle«, i 1974 antologien »Omkring Blicher«, 1978 en ny udgave af Niels Blichers berømte »Topographie over Vium Præstekald« sammen med hans selvbiografi og to afhandlinger af Ella Jensen om Niels Blicher og om hans beskrivelse af dialekten i Vium, i 1982-83 – 200-året for Blichers fødsel – en smuk, illustreret firebinds udgave med et bredt udvalg af Blichers skrifter, i 1987 det store og meget værdifulde afsnit om Blicher fra Mylius Erichsens bog »Den jyske Hede før og nu«, med tegninger af Valdemar Neiiendam. – Kurven er stigende! ...

Blicher-Selskabets udadvendte virke er tæt forbundet med Blicher-Fonden. Den er en halv snes år yngre end selskabet. For en fond er ingen ting til uden at der er penge i den, og det tog tid at fylde i. Nok var interessen for

det gode formål stor, ikke mindst blandt jyderne. Men tilbageholdenheden på det økonomiske område var også stor, ikke mindst blandt jyderne. Fonden blev skabt, og den har efter evne bidraget til at fremme selskabets formål...

Blichers »Trækfuglene« fra 1838 er højdepunktet i hans lyriske digtning og et højdepunkt i dansk lyrik i det hele taget. Johannes Larsens træskårne illustration af »Trækfuglene« fra 1914 er højdepunktet i hans grafiske kunst og et højdepunkt i dansk grafik i det hele taget. Det er nok ingen tilfældighed at de to mødtes dér. Blichers forhold til fuglene var ikke bare naturlyrikerens men også den naturkyndige jægers. Og »fuglemaleren« Johannes Larsen, illustratør af en række naturvidenskabelige værker, så fuglene både med videnskabsmandens og kunstnerens øjne. Johannes Larsen fik Blicher-prisen 1957, Povl Christensen i 1962...

Den lange sommerdag

I 1982 blev Blicher-prisen givet til én som umuligt lader sig sætte i bås. Det ville være urigtigt at hævde at Blicher-Selskabet skylder Felix Nørgaard sin eksistens. Den skylder selskabet begribeligvis Steen Steensen Blicherholdenhed...

Sig selv har han ikke skrevet ret meget om. I et fint lille privattræk fra 1985, »Mellem hav og fjord«, fortæller han lidt om sin opvækst hos bedstemoren i Hanherred. Han undrer sig over at han – søn af patient nr. 12 på Den kgl. Fødselsstiftelse – fik et navn som betyder »den lykkelige, den heldige« (men skynder sig at tilføje at han ikke helt med urette har båret navnet).

Felix Nørgaard ved åbenbart ikke at felix også betyder »den lykkebringende, den heldbringende«. Det har Blicher-Selskabet og Blicherelskere ud over landet vidst i mindst 40 år. ”

grunden for den lidet flatterende måde, hvorpå kristendom, folkekirke og præster i lange perioder er blevet fremstillet i landets litteratur (citat fra nettet).

Georg Brandes' vurdering om det sekulære og religiøse: Er man religiøs, er man umoderne. Hvordan har forfattere fremstillet præsteskikkelsen? Efter *Heretica*, med Rifbjerg m.fl. fik præsters udsagn mindre betydning.

Tage Schou Hansens *Den hårde frugt* er den mest venstresnoede af hans romaner. Præsten Jakob er talerør for TSH i denne bog. Ellers er Holger Mikkelsen talerør for TSH. Parallel til Jakob Knudsens *Gæring og afklaring*. Man må ikke have kristendommen for sig selv, og løbe bort med den, kun sammen med andre.

Martin A. Hansen og Jens Smærup Sørensen i opposition til Brandes. Thyrring Andersen gjorde meget ud af *Høstgildet* fra novellesamlingen *Agerhønen*. Præsten er en populær forkynder, men mangler modet til at sige sandheden. Han har

svigtet sit kald. Svigter ved drengens død. Optræder som betragter, ikke som medvirkende. Han forkynder en tro, han ikke selv har (hyklerisk og sentimental). Hans kone hjælper ham med et forslag til en praktisk gerning. (Madkurven). Præsten hjælper trods alt faderen til at tro, men vil egentlig stoppe som præst.

Jens Smærup Sørensen: *Feriebørn* (seneste bog): Arne er landsbypræst, men bliver afskediget og ender som autohandler. Arne har svært ved at være tilstede i sig selv. Prøver at tro, en tro set gennem kærestens tro. Smærup har et langt forsvar for Gud. Hvis Gud er god, hvad så med alt det onde der findes?

Nyere moderne litteratur omtaler præster positivt og er velvillig overfor kristendom.

Ida Jessen: *Det første jeg tænker på*. Muntret og ukompliceret liv i præstegården. Lisa er fortæller og præst. Hun vil mildhed, blind tro på det gode. Hun forventer gengæld for al den hjælp og forståelse, hun har givet folk. Hun bliver vred efter sønnen Gustavs død. Hun ønsker at finde den skyldige flugtbilist. Han skal sige undskyld, og hun skal tilgive.

Ida Jessen bygger viden på MAH's forfatterskab især *Løgneren*. Romanen *Den der lyver* aktualiserer MAHs tankegang. Den upålidelige fortæller. Er man engageret, parthaver, eller tilskuer? Samme spørgsmål som man kan stille til Blicher, MAH og Ida Jessen.

I MAH's hospitalsdagbog skriver han tanker om den traditionelle kristendom, kontra modernisme. Hos Blicher er skildringen ægte, eller er den ikke? Om Paulus' 1. brev til Korinterne (Om kærlighed). I moderne litteratur er det kristne

synspunkt i opgang, Pendulet svinger frem og tilbage. Brandes tænker kun horisontalt.

Der var en del spørgsmål.

Efter kaffepausen fortalte Erik Harbo kl. 15:30 om film og optagelsen af *Præsten i Vejlbjerg* i anledning af Filmmuseets restaurering af A. Bloms filmatisering fra 1922. Medvirkende Gunnar Tolnæs - Viggo Wiehe - Ingeborg Spangsfeldt m.fl. Han fortalte om det tidlige samarbejde med Filmmuseet, og datidens dårlige udgaver, der nu er endt med denne fine restaurering. Stumfilmen blev vist og påhørtes i dybeste stilhed, og man var begejstret for filmen.

Kl. 18:00 var der festmiddag i anledning af selskabets 70-årsdag. Vi fik en dejlig hovedret, hvor kødet var kron-dyrsteg med fint tilbehør fra Bur samlingshus og en dejlig dessert og kaffe. Det tog tid så aftenprogrammet kunne først begynde kl. 20:00.

Aftenunderholdning: Vi begyndte med en Blichersang: *I Skanderborrig enge alt ved den blanke sø* fra det uddelte nye sanghefte, som selskabet netop har lanceret.

Da vi befandt os ved Vestkysten, dette område som Blicher først fik set fra 1834, men som han straks benyttede til en novelle *Marie*, læste Bente Harbo et lille afsnit af novellen, der har hentet sin ide i *Hosekræmmeren*, altså måden historien fortælles på. En historie med flere fortællere, den metode han havde brugt med succes flere gange.

Samtidig var Blicher i gang med sin store novelle, ja næsten roman *Fjorten*

Dage i Jylland, der bl.a. foregår på Nørre Vosborg (som vi desværre ikke kunne besøge i denne omgang, selvom vi allerede bestilte plads i marts måned).

Jens Kristian Lings havde skrevet og medbragt en sang om Vestkysten, som vi sang i tilknytning til oplæsningen af Blichers novelle.

Så hørte vi lille stykke af jagttidsskriftet *Diana*, og sang jægersangen *Løft højt det blanke bæger*.

Fra E Bindstouw læstes følgende uddrag ved Jens Kristian Lings, Peder Porse og Erik Harbo:

1/ Indledning - 4/ Visti: *Øwli og Else* - 5/ Pe Baahstrup: *Mi Aalfaaers Alfaaer* - 7/ Jens Jensen: *De forunelest Oer* - 10/ Wolle Vistisen: *Den jenarmed Sældaat* - 14/ Mari Kiølvroe: *Faawal Marri* (Bente Harbo ved flyglet)

Fællessang: *Mads Doss*

Der var indlæg ved Ingrid Overgaard, Marianne Hougaard (om Digterruten der udgår fra Thorning og om et kommende Randlev-projekt) og Erik Nørkjær.

Vi sluttede med lidt om *Tiden*: James Lerche fremførte en fin formulering af tiden. Bente Harbo læste Benny Andersens digt *Tiden* og Peder Porse læste *Hejren*.

Vi sluttede med *Jyden han er stærk å sej*.

Søndag den 19. september

Kl. 8:45 var der morgensang i Stenhuset. En orientering ved centerleder Gudrun Aspel om det nye Økocenter Storå, som er placeret i Buberhuset på Skærum Mølle.

Kl. 9:30 holdt litterær direktør Johannes Riis foredrag med titlen "Fyrre år på

Blicher-Selskabet 1951 -1991 – et tilbageblik: Uddrag af Gordon Albøges jubilæumsskrift ved Erik Harbo

Det var Felix Nørgaard der i 1951 sammen med Thomas P. Hejle tog initiativet til at stifte Blicher-Selskabet.

At tage et initiativ kræver foretagsomhed og en hel del entusiasme. Og den er fortsat gennem årene af de forskellige bestyrelser.

Nu har undertegnede også fået tid til at skrive selskabets historie, men den bliver ikke uddelt nu. Til gengæld er det fristende at indsætte lidt af den fine historie, som afdøde bestyrelsesmedlem gennem mange år Gordon Albøge skrev da selskabet kunne fejre 40 års

fødselsdagen i 1991. Albøge skriver bl.a. i det smukke hefte på 12 sider udgivet under navnet: *Blicher-Selskabet 1951 - 1991 – et tilbage-*

blik:

"Da Blicher-Selskabet lagde ud i '95' med det mål »at fremme og uddybe interessen for Steen Steensen Blichers liv og digtning« havde digteren været død i mere end hundrede år, et langt tidsspand for en digtning som har hjemme på den anden side af indgribende samfundsændringer, tekniske revolutioner og to verdenskrige. Selv har han talt resigneret om tiden der udsletter og tilintetgør.

I virkeligheden var formålserklæringen ikke så naivt-prætentios som det måske umiddelbart kan synes. For interessen for Blichers

digtning var ikke ringe ved århundredets midte. Så nu var tiden inde til at uddybe den. Det – hed det videre – skulle bl.a. ske ved afholdelse af aftener med tolkning af Blichers værker og med foredrag.

Den linje blev fastholdt. Gennem alle årene har selskabet kunnet indbyde sine medlemmer til to årlige møder: et forårsmøde i forbindelse med generalforsamlingen og et efterårsmøde på eller i nærheden af Blichers fødselsdag. Vår og høst – de to årstider som inspirerede digteren til hans fineste lyrik. Med al respekt for en lang række givende foredrag skal det ikke dølgtes at det er den kunstneriske tolkning af Blichers digtning der har fæstnet sig varigst i erindringen. Et blik tilbage over de forløbne år er samtidig et møde i erindringen med nogle af vore bedste scenekunstnere: Sam Besekow, Ingeborg Brams, Asta Esper Andersen, John Hahn Petersen, Fritz Helmuth, Kai Holm, Paul Hüttel, Henry Jessen, Pouel Kern, Albert Luther, Elith Pio, Kirsten Rolfes, Thorkild Roose. – Fortolkerne af Blichers sangbare digte har ikke været så mange: Niels Brincker, Erik Harbo, Else Jena, Einar Nørby, Anna Rathleff.

Blicher-Selskabet lagde ud i stor stil allerede den første medlemsaften, med oplæsning af Ingeborg Brams, Kai Holm, Albert Luther og Thorkild Roose og sang af Else Jena og Einar Nørby. Et endnu større program oplevede et næsten tusindtalligt publikum i 1961 da Blicher-Selskabet fyldte 10 år.

En sådan overdådighed har selvsagt kun en mindre del af aftenerne kunnet byde på. Men måske fæstnede sig allervarigst i mindet netop en aften hvor en enkelt kunstner læste en enkelt af Blichers noveller. At samles to gange årligt til foredrag og kunstnerisk under-

Mere om Søren Kanne

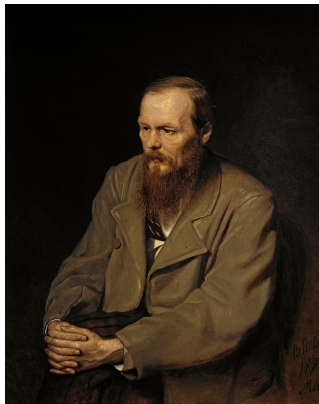
I vores nye udgivelse står der ikke meget om digtet Søren Kanne brugt som sangtekst. I Thirups bog om Søren Kanne 2003 har jeg i en artikel s. 90 redegjort for de mange melodier, der kan have været brugt rundt om i det danske land. I dag synges sangen næsten ikke mere, men den melodi der er brugt i de fleste tilfælde har været melodien til Chr. Winthers digt *Matrodsen: Ved toldboden steg en matros i land*, der er trykt i 1832 og skildrer sorgen over englændernes ødelæggelse af flåden i 1807. Dette digt må Blicher have kendt. (EH)

En stor russisk digter ville være fyldt 200 år i 2021

Fjodor Mikhajlovitj Dostojevskij blev født den 11. nov. 1821 i Moskva og han døde 9. feb. 1881 i Sankt Pedersborg. Han er kendt over hele verden for sine hovedværker *Brødrene Karamassof*, *Forbrydelse og Straf* og *Idioten*. Hvis man søger i danske aviser og tidsskrifter er der for øjeblikket mange fine artikler om denne forfatter, der bestemt ikke kan kaldes nem.

Vores afdøde medlem og Blicherelsker Johs. Møllehave var livet igennem optaget af denne forfatter. En anden af vores medlemmer forfatter og præst Anders Tyrring Andersen er også meget optaget af Dostojevskij og har skrevet artikler om ham bl.a. i *Kristeligt Dagblad* den 5. nov. Han siger til indledning: "Det er forståeligt, at der skulle gå lang tid, før man var i stand til at vurdere Dostojevskij efter fortjeneste. Hans romaner adskiller sig nemlig markant fra den klassisk-realistiske roman, hvor der bag de stridende synspunkter befinder sig en forfatter med én sandhed. Hos Dostojevskij er synspunkterne i langt højere grad ligeberettigede. Hans romaner udgøres af en vrimmel af stemmer i samtale, hvor hvert synspunkt kommer til orde. Og hvor ingen figur uden videre fungerer som talerør for forfatteren." Litteraturforskeren Rasmus Vanghardt (KD) anbefaler læsere at begynde med Knud Hansens bog om Dostojevskij. Knud Hansen var en stor kender af forfatteren og kan være en vej til at læse denne. Men også mange andre har skrevet om denne store digter.

Gyldendal". Erik Harbo modtog ham med ordene: "Velkommen til vort seminar. Vi glæder os til at høre dig fortælle om det store arbejde du har udfoldet på Gyldendal gennem 40 år. Vi har haft den store glæde at kunne få udgivet mange af vore bøger hos jer. Det største var lige da du trådte til, de fire bind Blicher i 200-året for Blicher. Et fornemt værk der desværre alt for hurtigt blev udsolgt, et værk som den daværende bestyrelse for selskabet udarbejdede, med Felix Nørgaard i spidsen sammen med Gordon Albøge og Marie Stoklund og H.P. Rohde som bilredaktør.

Referat af foredrag: Johannes Riis, der er født på en gård på Mors, indledte sit foredrag med et par bemærkninger om sin barndom. Faderen mente ved hans fødsel, at der nok skulle blive en god forkarl ud af ham. Var glad for haven, tænkte på at blive gartner. Forældrene, der havde

travlt med deres landbrug, læste ikke, ud over at moderen læste højt for børnene samtidig med at hun strikkede (multitaskede som Riis bemærkede), men højskolesangbogen blev brugt flittigt. Han var dygtig i skolen, så efter studentereksamen blev det til litteraturstudier i Århus. Her herskede marxisterne, men det lykkedes en alternativ gruppe at etablere tværfag og tilbud på anden undervisning. Han blev gift og havde biblioteksarbejde også på hovedbiblioteket. Han var færdig i 1978 og arbejdede freelance på Aarhus Stiftstidende som anmelder. Fik kontakt med Gyldendal og tilbød at oversætte og besøgte forlaget og fik en samtale med Vagn Grosen, som han fandt arrogant og storsnudet (en opfattelse, han senere reviderede radikalt). Han søgte job på forlaget i 1979 og fik et job i Gyldendals Bogklub. Her fortalte Riis lidt om det at søge et job i 1979 i forhold til i dag.

Bogklubben var et godt sted at få en uddannelse, den var for øvrigt en guldgrube for forlaget. Dengang udgav man månedens bog i meget store oplag, op til 100-120.000 eksemplarer. Man søgte at udvide begrebet for hvilke bøger, man kunne udgive i klubben f.eks. Smærup, og han var med til at lancere månedens bog.

Efter 7 år fik han tilbud om at blive leder af Samlerens forlag efter Børge Priskorn, der pludselig døde på vej hjem fra et møde på Gyldendal. Her var fem ansatte. Det var et meget broget program man udgav, også med nye forfattere som Bent Vinn Nielsen og Peter Seeberg (*Rejsen til Ribe*). Fik tilbudt *De sataniske vers* som man udgav, selvom der ikke

manglede advarsler. Fortalte om rejserne ud i verden, der dengang var en svir på business class. I 1994 blev Riis litterær direktør på Gyldendal, på Frombergs opfordring; han ville dog ikke være det blot af navn, men af gavn, og det fik han lov til. Rifbjerg var holdt op på forlaget, og der var da 12 medarbejdere i redaktionen. Senere nåede den op på at udgive cirka 150 nye titler om året. Forlaget skulle være det bedste. Man udgav også værker dengang, der ikke kunne bære sig og som ville give underskud. Man brugte nok spreddehagl, tog chancer, og ingen blandede sig.

Ingen troede f.eks. på Ejersbos *Nordkraft*, der blev trykt i et førsteoplæg på blot 1200 eksemplarer, men endte med 200.000. Man udgav også mere end 100 klassikere i nyoversættelser: bl.a. Homer, Platon og Tolstoj. Udgav Yahya Hassans digte, H.C. Andersens og Karen Blixens samlede værker.

Riis omtalte de frie priser positivt. Med årene skete der store ændringer i ledelsen. Ingen forfattere var længere med i bestyrelsen, og bl.a. pensionskassernes større og større andel af aktiekapitalen kom til at sætte sit præg på forlagets profil med større og større krav til afkast.

Med hensyn til E-bøger blev man i nogen grad taget på sengen, andre forlag var hurtigere (Lindhardt og Ringhof).

Med hensyn til fremtiden ser det stadigvæk lyst ud for den trykte bog, lød den positive afslutning fra Johs. Riis.

Der blev spurgt meget flittigt efter foredraget bl.a.: Hvordan sælger klassikere: Godt! Angående aflønning af forfatterne: branchen er blevet mere og mere kommercialiseret, og det sætter sit præg

på forfatternes forhold til deres forlag.

Efter kaffepausen talte Erik Harbo om Blicher-Selskabets historie: *Et litterært selskab gennem 70 år* ved hjælp bl.a. af en PowerPoint.

Efter en dejlig frokost var der foredrag kl. 13:00 "På rejse med Jens Søndergaard" ved Jytte Nielsen, Museumsleder i Thisted. Hun fik velkomsten: "Jeg er glad for at kunne byde Jytte Nielsen velkommen her på Skærum. Du voksede op med Blicher på nærmeste hold, idet din far Aksel Nielsen var medstifteren af museet i Thorning og selv samlede Blicher-effekter i mange år på Thorningegnen. Derfor var det også fint at vi kunne give ham Blicherprisen i 1981. Din far var meget afholdt i mange Blicherkredse, og en god deltager i de mange opførelser af *E Bindstouw*, en optagelse som er bevaret i kraft af udgivelsen på kassettebånd og sidst i 2010 på en DVD."

Jytte Nielsen førte os ganske fremragende igennem Søndergaards liv og kunst ved hjælp af et rigt billedmateriale, der ind imellem fik kommentarer med fra salen. Søndergård, der er født på Mors, men opvokset i Hurup, har billeder der hænger overalt i landet bl.a. i Folketinget, og nogle af de største er på Thisted bibliotek. Søndergaard boede i København og kom i malerlære. Han blev malersvend, men en egentlig kunsterisk uddannelse fik han aldrig. Han blev optaget på Kunstakademiet i København, men efter nogle få måneder stoppede han igen. Han kunne ikke med

Museet for H.C. Andersen

H.C. Andersen Museets nye kæmpeudvidelse til 5600 m² åbnede i overværelse af dronning Margrethe endnu inden det var helt færdigt 30. juni 2021. Der er sket meget siden 1908, hvor man åbnede H.C. Andersens fødehjem for publikum. Huset blev købt af Odense Kommune i 1905 på 100-året for H.C. Andersens fødsel. Efter en grundig restaurering af arkitekt Jens Vilhelm Petersen blev det indrettet til museum.

Her skal ikke lyde misundelsens ord i henhold til andre danske digtere, men når man oplever, at der på årets Finanslov sås tvivl om at holde liv i de danske litterære initiativer rundt om i verden, så er det nok påtrængende at nogen går i en rum med landets kulturminister og beder hende om at rette op på nogle ting.

Man kan samtidig undre sig over at der endnu ikke er oprettet et Blicher-arkiv f.eks. på Det kongelige Biblioteks afdeling i Århus (tidligere Statsbiblioteket). Her findes landets største samling af Blicher-arkivalier i kælderen, og gennem årene har mange udtrykt ønske om, at denne samling fik en mere agtværdig plads på Biblioteket. Men det er ikke sket endnu. (Undertegnede kender sam-

lingen fra mange besøg gennem årene.)

Blicher var indtil 1930 på mange måder meget mere kendt end H.C. Andersen hvis man skal gå frem efter datidens litteraturhistorier.

Dette skal ikke forstås som en kritik af H.C. Andersen, der er en gudbenådet forfatter og som hver dag skaber glæde i vort lille hjem, men det er et spørgsmål om proportioner, og fordeling af kulturmidler.

For øjeblikket udstiller Nivaa-gaard dette fine portræt af Andersen malet af Carl

Bloch. Billedet er stillet til rådighed for museet. Ved et besøg på museet var det fristende at tage dette foto på telefonen.

Omkring familien Wammen

Lene Hove, der bor i Tjele, har leveret en længere beretning om Wammen familien der indirekte fører til en beretning om præsteslægten Stockholm. Historien er skrevet af Christian Wammen under titlen *Når bønder elsker* og trykt i en flot udgave af *Tjele på langs 2020*. At slægten Wammen hedder det de hedder, skyldes, at en af slægten, Laurids, efter soldatertjenesten tog sit navn med fra militæret; her brugte man at kalde soldaterne efter deres hjemegn altså landsbyen Vammen. Laurits oplevede den skrækkelige pastor Jens Stockholm, der endte som biskop og ofte omtales i Blicher-sammenhæng, da en af hans døtre Maren gifter sig ind i Blicherslægten med Blichers fætter Jens Blicher, præst i Vorning. Hendes søster Nicoline kommer også i præstegården og tegner her Blicher.

Ib Spang Olsen 100 år

VIGGO THIRUP SØREN KANNE

En dansk helt

Om Steen Steensen Blichers digt

Netop nu fejres tegneren ved en udstilling på Nivaagaard. I 2002 da vi skulle udgive *Søren Kanne - En dansk helt* skrevet af Viggo Thirup, henvendte jeg mig til Spang Olsen, som jeg kendte lidt i forvejen og spurgte om, han ville lave en forside til bogen. Vi kunne have valgt en tegning af Syberg, men fandt det spændende at lade en nutidig kunstner tegne. Jeg ved at Spang kæmpede med stoffet, men fandt frem til ovenstående resultat, som han var tilfreds med. Jeg tror ikke, at han kendte Sybergs tegninger, men hans tegning rummer megen storhed med hav og heste.

det miljø, der var på skolen. Men det handlede nok også om, at Jens Søndergaard gerne ville bibeholde sit helt eget udtryk og ikke skoles inden for en bestemt disciplin. Det blev Ferring med Bovbjerg, badhotellet og Bjerrefamilien, der fik stor betydning for ham, så her købte han et sommerhus, der siden blev til et museum for ham og som var hans sommeropholdssted. Han udstillede første gang i 1919 og fik sit gennembrud i 1922 på Kunstnernes Efterårsudstilling. Siden udstillede han overalt i Europa, og hans museum og museet i Heltborg rummer mange af hans billeder.

Referat Bente og Erik Harbo

Kl. 15:00 sluttede seminaret med kaffe og der blev sagt farvel og tak til Skærum Mølle og dets personale for et godt ophold.

Leonore Christine 1621-98 400-året for Leonore Christines fødsel

Det fejres bl.a. med en udstilling på Nationalhistorisk Museum Frederiksborg. Blicher omtaler ikke Eleonore Ulfeldt ret mange gange. Ifølge *Samlede Skrifter* to gange. Først i novellen fra 1828 udgivet i *Nordlyset*, en novelle *Fire Perioder* med mange islæt af Heinrich Schokkes novelle *Den kvindelige Alders Trappetrin*, trykt i *Nordlyset* kort forinden, sikkert i Ole Borks oversættelse. Senere holder Blicher et foredrag på Himmelbjerget i 1842 om Eleonore Ulfeldt og Margrethe Ulfeldt. (foredraget ikke bevaret så vidt vides).

Årsfest og forsinket generalforsamling 16.10. 2021

Blicher-Selskabet fylder 70 år

Årets generalforsamling skulle have været afholdt i april 2021, men blev udsat pga. corona-epidemien til den 16. oktober på Johannesgården, Blegdamsvej.

Efter formandens velkomst valgtes Per Vibskov til dirigent. Formanden aflagde beretning. Den stod trykt i Blichernoter for august 2021. Der var ikke meget ekstra at sige. Formanden omtalte sangheftet, der blev uddelt sammen med august Blichernoter.

For årets boggave *E Bindstouw* modtog vi en smuk lektøruddtalelse samt anmeldelse i *Kristeligt Dagblad* ved Claus Grymer (trykt i Blichernoter nov.2020) og en anmeldelse i *Randers Amtsavis* ved Knud Mogensen. 2021s boggave *Søren Kanne* omtaltes kort samt det store besvær med banken pga. persondataloven. Med hensyn til udbytte for vore medlemmer blev det ud over de meget fyldige Blichernoter til to arrangementer i november, på Herningsholm og på Blicher-egnens Museum. Referat af disse møder kan læses i Noter for november 2020. Regnskabet for året blev trykt i samme nr. Vi støttede Dansklærerforeningen med 30.000 kr. til udgivelsen *Mesternoveller*.

Som formand takker jeg for den tålmodighed alle har udvist under coronaen samt tak for mange gaver. Det reviderede regnskab blev fremlagt ved vores revisor Benny Pilgaard. En enkelt kommentar til regnskabet gik ud på, at man savnede et CVR. nr. (her kommer det en ekstra gang 15 32 04 35) for at kunne betale over nettet. Det står forskel-

lige steder, men nu vil vi gøre det mere synligt.

Genvælgt til bestyrelsen blev Dorrit Færk Møller, Paul Hüttel, Jesper Meyer Christensen, Marianne Gjørtz Hougaard. Siddende er Erik Harbo, James Lerche, Peder Porse, Per Vibskov og Ivan Z. Sørensen.

Valg af suppleanter: museumsinspektør Dorthe Kaldal, pastor Mads Jacob Iversen samt valg af ekstern revisor: Tove Kristiansen.

Det var hurtigt overstået, hvorefter selskabet var vært ved eftermiddagskaffe med franskrød med ost. Under kaffebordet blev Ivan Z. Sørensen's bog om Blixens humor omtalt af ham selv. Erik Harbo omtalte de fine anmeldelser af *E Bindstouw* og omtalte de få aviser, der anmelder bøger af Blicher.

Kl. 16:30 var der årsfest med et program hvor de medvirkende var forhenværende minister og nuv. folketingsmedlem Bertel Haarder, skuespiller Paul Hüttel, operasanger Thomas Kragh, pianist Elisabeth Kragh, Erik Harbo og Bente Harbo

Erik Harbo omtalte kort Blicher-Selskabets 70 års fødselsdag og sagde ”det har på trods af dårlige tider for de litterære selskaber, corona m.m. overlevet. Gennem årene fra 1951, hvor selskabet blev stiftet af programsekretær Felix Nørgaard og en række kendte danskere bl.a. skuespiller Kai Holm, gik der en lang tid med ca. 170 medlemmer, lidt op og ned. Man kom i gang med udgivelser ikke mindst pga. af en god støtte fra bogtrykkeren i Ringkøbing - Louis Rasmussen, populært kaldt Sorte Louis, der

lovede at bede nogle solide bønner for Peiter og ”grumslingen”, når han kom tilbage til sin egen kirke i Thorning.

Historien – ”referatet” – ender med, at pigerne bliver fundet af moderen, manden med jagttasken vandrer videre og Linka forsvinder ligeså brat som hun er dukket op. Men ingen skal ynke hende. Hun hører til det frie folk, og hun bliver efterhånden en holden kvinde, der kunne betale for sin soveplads, hvis hun ikke fandt et gratis natlogi. Og hvordan fik hun penge? Jo, Linka kunne spå (hun spåede også pigerne et godt liv), behandle sår og sætte forvredne lemmer på plads. Hun blev en kendt kvinde som folk fik respekt for og tillid til, en, hvis ord man lyttede til og rettede sig efter.

Måske andre kunne have lyst til at digte videre på Blichers fortællinger? kalder Lars Ulrik Thomsen sin nye bog-

I Blichers fodspor

lovede at bede nogle solide bønner for Peiter og ”grumslingen”, når han kom tilbage til sin egen kirke i Thorning.

november og er foromtalt i Randers Amtsavis den 23. august 21. Bogen koster 250,- kr. + forsendelse og kan bestilles på larsulrikt@gmail.com *****

Blicher-Selskabet udgav *Vestlig Profil i 2013* på Gyldendal efter Blichers originale tekst med illustrationer af Jens Mathiesen. Denne bog kan stadig købes hos selskabet. Pris 120 kr.

Museumsinspektør Marianne Gjørtz

Grathe Monumentet

Hougaard har givet os følgende oplysning:

”Grathe Monumentet blev indviet 23. oktober 2020, på dagen for slaget på Grathe Hede. Monumentet står ved Grathe Kapel, hvor Svend Grathe efter sigende blev begravet efter sin flugt fra slaget på Grathe Hede, hvor Valdemar den Store vandt og sikrede landet fremgang og fred indtil i mange år. Grathe Monumentet har i år modtaget en fin hædersbevisning fra Silkeborg Kommune med hædrende omtale af monumentet til kommunens præmiering af egnens arkitektur.”...

Linka Smælem

Jørn Martin Steenhold digter videre på Blichers *Kæltringeliv*.

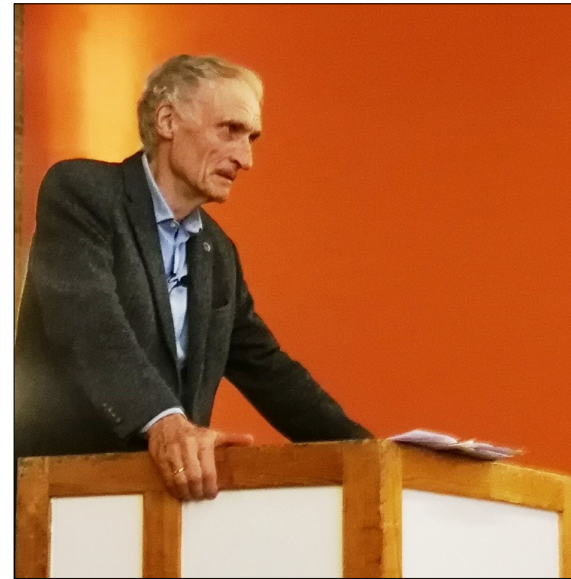
ved Bente Harbo

Hvad skete der videre? Hvad skete der f.eks. med taterkvinden Linka Smælem som Blicher digter om i *Kæltringeliv*? Hvordan klarede hun at skaffe mad og husly til sig selv, sin søn, og sin fodløse mand Peiter? Disse spørgsmål stillede forfatteren Jørn Martin Steenhold sig selv, og så digtede han videre på fortællingen om den stærke og usædvanlige kvinde. Han opfinder et ”konvent”, hvortil han bliver bedt om at være referent. Hans bog *Konventet* består af tre dele, og beretningen om Linka Smælem bringes i bd. 2.

I bedste Blicherstil placerer Steenhold sin historie midt på heden og opfinder to piger, der går på opdagelse længere og længere borte fra moderen, der er opslugt af at male. Moderen elsker at male heden, for ”her er der udsyn” som hun altid siger. Som sagt er pigerne kommet langt væk, et uvejr bryder løs, og pigerne sidder grædende og drivvåde i kanten af et hjulspor. Og her dukker så Linka Smælem op – uden sin mand. Hun fortæller senere, at han er død. Kvinden tager sig venligt af pigerne, gubber dem varme og giver dem tørt tøj på, og udmattede falder de i søvn. Og næste morgen: Hvem dukker så op? En hund ved navn Chasseur og en mand med venlige og milde øjne bag brillerne, en lattermild og venlig stemme, iført en varm frakke og med en taske over skulderen og en bøsse i højre hånd. Overrasket hilser han på Linka, og det viser sig, at de to kender hinanden fra tidligere. Efter at manden

har fundet noget ost og brød frem af sin taske og givet alle noget at spise beder han pigerne give Chasseur nogle bidder, for ”så bliver I venner for livet”. Da alle er mætte, begynder han at spørge Linka ud om hendes liv. Hun havde vandret rundt med sin invalide mand på ryggen og deres søn ved hånden fra marked til marked. Manden havde lavet tryllekunst, sønnen sang, og Linka kunne spå. En regnfuld aften havde de forgæves søgt nattely på flere bondegårde, indtil de udmattede og forkomne havde nået en præstegård, hvor folkene havde taget sig af dem. Men kolde og våde som de var, havde manden og drengen ikke klarer sig, og de var døde af ”rystefeber” begge to. Linka græd voldsomt da hun fortalte sin historie. Manden trøstede hende og

stillede mange fine udgivelser til rådighed for selskabet. Med oprettelsen af Blicherprisen skabtes der mere ry om selskabet. Og de første modtagere var male- ren Johannes Larsen Kerteminde (1957) (vi har udgivet hans *Trækfugle* 3 gange gennem årene). Derefter litteraturforske- ren Hans Brix, og så kommer den lange række af kendte skuespillere og forfattere bl.a. Klaus Rifbjerg, Jacob Paludan, Benny Andersen, Johs. Møllehave, Ingeborg Brams, Martin Hansen og i nutiden de kendte jyske forfattere Knud Sørensen, Henning Mortensen, Knud Erik Pedersen, Jens Smærup Sørensen og Ida Jessen for blot at nævne nogle få.

Vi har i nyere tid, det må vist siges at være efter, at jeg blev formand i 1989, afholdt utallige seminarer rundt i landet, bl.a. i Sydslesvig og på Skærum Mølle.

Vi har samarbejdet med andre litterære selskaber som Aakjær, J.P. Jakobsen, Ingemann m.fl. Vi har afholdt udflugter og

møder.

Dertil kommer hele udgivelsessi- den, kulminerende i en engelsk ud- gave og en stor tysk udgivelse med fremragende oversættere. Det har gennem årene givet et stort samar- bejde med bl.a. Gyldendal og i de senere år med Olufsen Bøger. Hertil kommer et stort samarbejde med de jyske Blicher-museer og mindestuer: i Thorning Blicherreg- nen, Herning Museum og Malvinas hus i Spentrup. Min kone og jeg har gennem årene deltaget ved mange arrangementer i Jylland. – Vores respekterede bestyrelses- medlem runolog Marie Stoklund er død for en måned siden. Marie var

en stor støtte både for vores tidligere for- mand og for mig. I dag begravnes et andet trofast medlem af selskabet, forfatteren Bjarne Nielsen Brovst. Han kunne godt have fortjent Blicherprisen, men det nå- de vi ikke.

Hvordan ser så fremtiden ud? Det vil bestyrelsen alt sammen se på i den kom- mende tid. I skal f.eks. have en ny for- mand. Det sagde jeg allerede for fem år siden.

Men de 70 år har været en spændende tid og jeg vil selvfølgelig takke den nu- værende bestyrelse for jeres indsats, Tak.

Efter fællessang: *Det lyder som et eventyr*, af Henrik Pontoppidan (bidrag til det særtillæg som *Berlingske Tidende* bragte juledag 1918). Bertel Haarder talte om *Det slesvigske spørgsmål i anled- ning af 100-året for Genforeningen*. Han kom vidt omkring om emnet, hvordan forholdene for mindretalspartierne i Søn- derjylland og Slesvig er blevet bemærket

over hele verden og kan bruges som et godt eksempel på hvordan man løser problemer i grænseegne. Han omtalte de forskellige mislykkede forslag på at bringe Sydslesvig sammen med Danmark efter 2. Verdenskrig.

Så fulgte en sangafdeling fra Helge Rodes skuespil *Moderen*, som blev opført på Det kongelige Teater i 1920 med musik af Carl Nielsen. Operasanger Thomas Kragh sang akkompagneret af pianist

Elisabeth Kragh *Prinsesse Tove af Danmark og Så bittert var mit hjerte*. Som fællessang *Som en rejselysten flåde*.

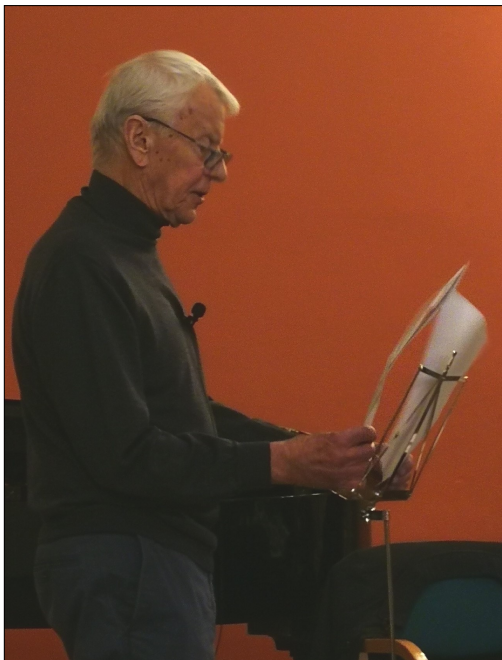
Erik Harbo talte om Blicher og Sønderjylland ud fra sin bog *Blicher og Himmelbjerget* der udkom 1999.

Han sagde bl.a.: Blichers opgave stod helt klart for ham. Han ønskede at vække den danske bonde- og bybefolkning for sine tanker om et nyt Danmark, et Danmark, hvor Slesvig blev befriet for det tyske åg, og hvor borger- og bondestand blev en veloplyst befolkning til glæde for dem selv.

I bogen er der mange beskrivelser af Blichers forhold til Sydslesvig, hans besøg og ide med at oprette Skamlingsbanken som et mødested, hans besøg i Haderslev, alt sammen inspireret af hans tur gennem det gamle land beskrevet i *Vestlig Profil af den cimbriske Halvø*, der udkom i 1838.

Det var ikke nogen let opgave. Blicher henvendte sig til mange, men disse ”mange” svigtede ham i nogen grad. I kan selv forestille jer situationen at samle indtil flere tusinder på det, man troede var Danmarks højeste punkt ved Silkeborgsøerne. Himmelbjerget og Silkeborg. – Ja, denne by, Silkeborg fandtes slet ikke, var ikke etableret endnu, der lå blot en hovedgård med nogle huse. Skulle man have proviantforsyning på bjerget, var der kun Randers og kromanden i Ry, man kunne henvende sig til.

Men efter de seks år med fester, taler

og musik, så var Silkeborg etableret i 1844 ved hjælp af brødrene Christian og Michael Drewsen og deres papirfabrik og Blicher, der var inspiratoren. Der findes mange referater fra festerne og et af de mere spøjse fandtes i godsejer Tangs arkiv, godsejeren der blev Blichers trofaste ven. Han kom til at stå for festerne efter 1842, og det bragte mere orden i festlighederne. Og hans arkiv giver os meget oplysning om festerne. Han læste Blichers tale *Ned ad Bakke* hvor intet kunne siges ligeud. Næsten som under sidste krig, hvor man måtte skjule meget i sproget for den tyske besættelsesmagt.

Han omtalte Blichers idé om møder på Skamlingsbanken. Og citerede fra et brev til Laurids Skau 1841 og uddrag fra taler på Himmelbjerget og et brev til Orla Lehmann, der havde været fængslet. Desuden nævntes Blichers 60 artikler især i *Jyllandsposten* fra 1838.

Derefter læste Paul Hüttel digtet *Soven og drømmen* 1843.

I en sangafdeling hørtes to sange af Peter Heise *Armidas sang*, med tekst af St. St. Blicher, *Igenem bøgeskoven* med tekst af Emil Aarestrup, Henrik Rung: *Hvor Nilen vander* med tekst af H.C. Andersen og N.W. Gade: *Hr. Olufs ballade*, med tekst af Chr. K. F. Molbech. Smukt men også med humor foredraget af sangeren Thomas Kragh og fornemt spillet af pianist Elisabeth Kragh.

Eftermiddagen sluttede med oplæsning af 3. kap. af *De tre Helligaftener: Juleaften* ved Paul Hüttel. Dette gjorde Paul Hüttel fremragende som vi har hørt det før.

Afslutning og fællessang: *Jyden han æ stærk å sej*, mel. H.C. Simonsen.

Jørn Martin Steenhold

er en dansk forfatter, pædagog og fremtidsforsker, med børn og barndom som forskningsemne. Han er cand. phil.

Dansk forfatterforening skriver om Jørn Martin Steenhold: Han er uddannet børnehavepædagog, cand.phil. i pædagogik med studier i antropologi og folkloristik – og har arbejdet som pædagog, institutionsleder, seminarielektor og virksomhedskonsulent. – Han er barndomsforsker og forskningschef med børns leg, redskaber og legetøj, eksperimenter og natur, liv og viden som forskningsfelt. – Han skriver børnebøger, digte, romaner og kulturessays i både artikel- og bogform, der står alene, men også skal ses i sammenhæng med andre af hans essays og mange bøger.

Han har udviklet og beskrevet rammerne om et utroligt barndomsunivers, *”Det hele barn – det hele menneske”*, hvori han opstiller fleksible mål for, hvad børn helst skal nå gennem leg og eksperimenter, ved at undersøge, opdage og nysgerigt ”forske”, for at kunne udvikle sig til hele mennesker. *Børn er altid* – hævder Steenhold i sine bøger og mange essays – *mere interesseret i ting, de ikke ved noget om, end hvad de kender til i forvejen. De vil lære, undersøge, forske og forudsige, være forud i viden. De vil opdage og mærke alt i verden!*

Steenholds barndomsunivers og hans mange bøgernes gennemgående temaer er – *Sansning – Viden – Erfaring – Udtryk – Tolkning – Fortolkning*.

På Nettet kan man finde de mange titler på hans bøger og artikler.